

Патраманська Ірина Іванівна,
учитель німецької та англійської мов,
Комунальний заклад «Вінницький ліцей № 31»
irenapatran@ukr.net

ПРОЄКТНА РОБОТА З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ НУШ

У статті досліджено особливості проєктної роботи з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземних мов. Проаналізовано специфічні особливості та можливості проєктної роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови в умовах розвитку Нової української школи.

Здійснено теоретичний аналіз науково-методичної літератури з окресленої проблематики. Обґрунтовано доцільність проєктної роботи для навчання учнів початкових, середніх та старших класів. Указано на ефективність використання різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій під час проєктної роботи школярів та зазначено їхні основні функції, які сприяють реалізації навчального проєкту. Схарактеризовано види проєктів, які можуть бути використані при впровадженні проєктної роботи із використанням інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови. Наголошено на основних функціях та можливостях застосування проєктної роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземних мов. Зазначено труднощі, які можуть виникати в учнів під час проєктної роботи на уроках іноземної мови. Звернено увагу на те, що проєктну роботу із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземних мов не варто впроваджувати на регулярній основі. Лише така допоміжна діяльність принесе найвищі результати.

Матеріали цієї статті можуть бути використані педагогами, методистами та іншими педагогічними працівниками, які займаються проблемами вивчення іноземних мов у сучасних закладах освіти. Зміст статті може слугувати як допоміжний методичний і дидактичний матеріал у контексті професійної діяльності вчителів закладів загальної середньої освіти.

Ключові слова: проєкт; проєктна технологія; інформаційно-комунікаційні технології; Нова українська школа; іноземні мови.

Iryna Ivanovna Patramanska
teacher of German and English
Communal institution "Vinnytsia Lyceum No. 31"
E-mail address
irenapatran@ukr.net

**PROJECT WORK WITH THE USE OF
INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES AT FOREIGN LANGUAGE
LESSONS IN TERMS OF NEW UKRAINIAN
SCHOOL DEVELOPMENT**

The article examines the peculiarities of project work using modern information and communication technologies in foreign language lessons. This article is aimed at analyzing the specific features and possibilities of project work using information and communication technologies in foreign language lessons in the context of the development of the New Ukrainian School.

A theoretical analysis of the scientific literature on the outlined issues was carried out. The expediency of project work for teaching elementary, middle and high school students is substantiated. The effectiveness of the use of various information and communication technologies in the students' project work is analyzed and their main functions that contribute to the implementation of the educational project are indicated. The types of projects that can be used in the implementation of project work using information and communication technologies in foreign language lessons are characterized. Emphasis is placed on the main functions and possibilities of applying project work using information and communication technologies in foreign language lessons. Difficulties that may arise for schoolchildren during project work in foreign language lessons are indicated. Attention was drawn to the fact that project work with the use of modern information and communication technologies in foreign language lessons should not be implemented on a regular basis, such activity should be auxiliary.

The materials of this article can be used by teachers who deal with the problems of learning foreign languages in modern educational institutions. The content of the article can serve as an auxiliary methodical and didactic material in the context of the professional activity of teachers of general secondary education institutions.

Keywords: project; project technology; information and communication technologies; New Ukrainian School; foreign languages.

Постановка проблеми. Розвиток освіти в Україні, її реформування та розбудова Нової Української школи (НУШ) сприяють активному пошуку та застосуванню нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), прогресивних форм і методів навчання, а також нових видів діяльності. Характерною ознакою сучасності є щораз більший інтерес до вивчення іноземних мов, адже знання іноземних мов виступає не тільки важливою умовою цікавого та повноцінного життя, але й беззаперечною умовою освіченості людини та її професійного успіху. З огляду на це, надзвичайно актуальним сьогодні під час викладання

іноземних мов є проєктна робота з використанням ІКТ. Саме такий вид діяльності вважається одним із найефективніших та найактуальніших, адже він дає змогу підвищити рівень досягнень школярів, поліпшити їхню мотивацію до навчання тощо. У зв'язку із цим, на цей момент дуже важливим завданням є багатоаспектний та ґрунтовний аналіз проєктної роботи із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення іноземних мов в умовах розбудови НУШ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі значну увагу приділено проблемам застосування проєктної діяльності в навчальному процесі. Так, питанням організації навчання здобувачів освіти на різних етапах за допомогою проєктної діяльності займається низка вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема У. Кілпатрік, Л. Левін, Д. Дьюї, Е. Коллінз, С. У. Гончаренко, І. М. Дичківська, К. Ю. Петрик, Л. М. Байдюк, С. А. Бондаренко, М. В. Бутова та ін. Описані й проблеми впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес (Є. І. Дмитрієва, В. Г. Редько, І. О. Пометун та ін.). Однак, попри наявність досить великої кількості публікацій, аналіз наукової літератури з окресленої проблематики засвідчив відсутність ґрунтовних розвідок, присвячених саме розгляду проєктної діяльності з використанням ІКТ на уроках іноземної мови, що й вплинуло на наш вибір теми для дослідження.

Мета статті полягає в аналізі специфічних особливостей та можливостей проєктної роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови в умовах розвитку Нової української школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою забезпечення конкурентоспроможності молодого покоління навчальний процес повинен включати елементи дослідницької діяльності та створювати важливі передумови для вияву креативності й творчості учнів. Таке завдання передбачає використання відповідних педагогічних технологій, ключове місце серед яких займає метод проєктів та проєктна діяльність (Бондаренко, 2020). Проєктна діяльність завдяки гнучкій моделі організації навчального процесу орієнтована на розвиток інтелектуальних можливостей кожного учня, його творчих здібностей та творчої самореалізації кожної особистості (Костецька, 2021, с. 168).

Погоджуємося з Г. В. Костецькою, яка стверджує, що проєктна діяльність краще підходить для навчання учнів старших класів, аніж для учнів молодшого та середнього шкільного віку, з огляду на їхні вікові особливості, наприклад, схильність до самоактуалізації та самовираження та більшу схильність до дослідницької й самостійної діяльності (Костецька, 2021, с. 169). Однак, на наш погляд, і в початковій

школі не варто нехтувати проєктною діяльністю та поступово впроваджувати її в процесі вивчення іноземної мови.

Зазначимо, що згідно з Концептуальними засадами реформування середньої школи «Нова українська школа» (Нова українська школа, 2016) передбачено два цикли початкової освіти. Перший цикл – адаптаційно-ігровий (1-2 класи) та основний (3-4 класи). Проєктна діяльність у першому циклі виступає ефективним засобом компетентісно орієнтованого навчання, адже вона дає змогу вмотивувати й викликати інтерес учнів до вивчення іноземної мови (Шпак, 2019). У другому циклі така діяльність дозволяє додавати продуктивні види діяльності, навчати школярів систематизувати, зіставляти, узагальнювати інформацію, а також формулювати елементарні висновки, висловлювати оцінні судження та пов'язувати вивчене із практичним життям (Шпак, 2019, с. 11).

Проєктна робота, на наше переконання, повинна поєднуватися з прогресивним інформаційно-комунікаційними технологіями, адже тоді вивчення іноземних мов стане більш продуктивним, творчим та набагато цікавішим для учнів різних рівнів навчання. Наприклад, у сучасних умовах дистанційного або змішаного навчання при організації роботи з учнями старших класів доцільно застосовувати інтерактивні віртуальні дошки, зокрема *Zitboard*, *Jamboard*, *Twiddla*, *Padlet*, дошка у відеоконференції *Zoom* тощо. Приміром, онлайн-дошка *Padlet* має досить широкий набір функцій та являє собою ефективний інструмент реалізації освітніх проєктів. Ця дошка дозволяє додавати різний контент, зокрема робити фото і додати їх, створювати малюнок, записувати відео з екрана, додавати документи різного формату, прикріплювати гіперпосилання та ін. Окрім того, онлайн-дошка *Padlet* дає змогу вчителю бути посереднім учасником проєкту, залишати коментарі, ставити вподобайки, але за умови, що він має доступ до цієї онлайн-дошки (Костецька, 2021, с. 70).

Окрім того, ефективним способом вивчення іноземної мови у середніх та старших класах вважаємо ведення блогів, адже за допомогою блогів вчителі допомагають учням опанувати як писемне, так і усне мовлення. Наприклад, освітні платформи *Blogger.com*, *WordPress*, *Medium.com*, *Wix.com* та ін. є дуже ефективними під час налагодження іншомовного спілкування, вони сприяють розвитку навичок цифрової грамотності в безпечному онлайн-освітньому просторі, пропонують різноманітні творчі завдання та письмові підказки (Дідух, 2013, с. 19). Учні можуть зробити блог своїм освітнім простором у вивченні іноземної мови та обмінюватися ідеями, думками й поглядами з іншими людьми. Можна запропонувати учням проєктну роботу зі створення та наповнення відповідним контентом свого власного блогу іноземною мовою.

При виконанні учнями інформаційних індивідуальних проєктів, які спрямовані на збір даних відповідно до конкретної запропонованої теми, ознайомлення інших учнів з цією інформацією та аудиторне групове обговорення результатів, можна запропонувати учням показати результати своєї діяльності у вигляді мультимедійної презентації. Слід наголосити, що для підготовки презентацій необхідно застосовувати аутентичний матеріал, різні електронні енциклопедії, словники та довідники, а також інтернет-матеріали зарубіжних порталів. Учень має обов'язково підготувати список сайтів та книг, які були використані під час роботи над індивідуальним проєктом. Підготовка слайд-шоу відбувається за допомогою програми створення презентацій Microsoft Power Point. Під час виступу учні на практиці засвоюють уміння подавати інформацію та набувають навичок публічного виступу, а захист проєкту можна провести з використанням інтерактивної дошки або комп'ютера. Учителю варто вказати на прогрес в опануванні іноземною мовою, що сприяє позитивному підкріпленню навчальної комунікації.

Уважаємо, що при впровадженні проєктної роботи із використанням ІКТ на уроках англійської мови доцільно застосовувати різні види проєктів, зокрема:

- інформаційні проєкти, що спрямовані на навчання цілеспрямованого збирання інформації, її аналізу та застосування;
- творчі, що передбачають діяльність учнів, яка спрямована на те, щоб створити оригінальне есе або вірш, придумати казку або оповідання, малюнок, колаж тощо;
- дослідницькі проєкти, які вимагають чіткого визначення загальної проблеми дослідження, його основної мети, конкретних завдань та методів і шляхів їх розв'язання;
- практичні (практично орієнтовані) проєкти, де кінцевим продуктом може бути газета, Web-сторінка, оформлений стенд, суспільна акція тощо;
- ігрові проєкти, які передбачають виконання ігрових ролей у моделях чи ситуаціях, об'єднані певною загальною ідеєю (Байдюк, 2019, с. 3).

На наше глибоке переконання, реалізація проєктної роботи з використанням ІКТ на уроках іноземної мови сприятиме:

- удосконаленню комунікативних навичок учнів;
- удосконаленню навичок іншомовного монологічного мовлення учнів;
- демонстрації рівня володіння іноземною мовою;
- активізації вивченого лексико-граматичного матеріалу;
- інтенсифікації навчальної діяльності учнів, у якій кожен зможе реалізувати свій особистий потенціал;
- стимулюванню формування в учнів позитивного ставлення до вивчення іноземної мови та розуміння її важливості в сучасному світі;

- створенню умов для розвитку творчих здібностей учнів та їх творчого потенціалу;
- забезпеченню продуктивного навчання й ефективності освітнього процесу;
- формуванню вмінь вести дискусію, відстоювати власну позицію, поважати інших;
- формуванню вміння аргументувати власні твердження, аналізувати та моделювати ситуації, формувати висновки та узагальнення;
- знайомству учнів не тільки з новим для них мовним кодом, а й із культурою народу, носієм цієї мови та підготовці школярів до «діалогу культур»;
- забезпеченню освітніх, розвивальних та виховних потреб школярів, у тому числі стимулюванню їхньої самостійної діяльності;
- поліпшенню психологічного клімату в класі та порозумінню між учнями, а також зникненню певних психологічних бар'єрів, удосконаленню навичок групової взаємодії та розвитку критичного мислення.

Однак зауважимо, що, попри високу ефективність проєктної роботи з використанням ІКТ, цей вид діяльності не можна застосовувати на регулярній основі з огляду на часозатратність її реалізації. Адже реалізація проєкту передбачає затрату значної кількості часу на його виконання під час позаурочної діяльності учнів та представлення його на уроці, а тому краще застосовувати проєктну роботу на завершення тематичного модуля (Петрик, 2021, с. 396). На наш погляд, проєктна робота повинна виступати лише додатковою освітньою технологією, оскільки тільки в поєднанні з іншими ефективними видами діяльності та освітніми технологіями, вона здатна дати справді високі результати.

Варто також наголосити, що учні під час виконання проєктної роботи з використанням ІКТ можуть напропляти на певні труднощі, наприклад, необхідністю використання значної кількості додаткової лексики, окрім виокремленого лексичного мінімуму, наявністю значної кількості незнайомої лексики, важкістю порівнювати матеріал із кількох джерел та обирати відповідний до заданої теми тощо. З огляду на це, вчителю потрібно підготувати учнів до можливих труднощів і бути готовим допомогти їм у разі виникнення такої необхідності (Бутова, 2019, с. 141).

Результати дослідження. Отже, у результаті проведеного дослідження можемо стверджувати, що проєктна робота з використанням інформаційно-комунікаційних технологій сприяє поліпшенню рівня практичного володіння учнями іноземною мовою, розвитку їхньої комунікативної компетентності, тим самим підвищуючи їхню мотивацію та інтерес до вивчення іноземної мови, реалізації їхнього творчого потенціалу, а також удосконаленню їхніх цифрових навичок і розширенню їхнього загального світогляду. Окрім того, проєктна робота із застосуванням ІКТ гарантує реалізацію особистісно-орієнтованого

виховання і навчання, а також формування комунікативної компетенції із загальними завданнями й цінностями як національної, так і європейської освіти, що сприяє розбудові Нової української школи. Проте варто пам'ятати про труднощі, що можуть виникати в процесі реалізації проєктної роботи та про те, що проєктна робота має виступати допоміжним засобом вивчення іноземної мови, поєднуватися з іншими формами, технологіями та видами діяльності. Лише за таких умов буде досягнуто найвищих результатів.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в здійсненні практичних досліджень щодо опису й аналізу проєктної роботи (трохи змінила, бо були повтори. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови на різних етапах, вивченні процесу реалізації та впливу проєктної роботи на успішність учнів і розвиток їхньої комунікативної компетентності.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Байдюк, Л. М. (2019). Впровадження проєктної технології на уроках іноземної мови у початковій школі. *Інновації в освіті: здобутки та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції*. Умань, УДПУ. 83 с.
- Бондаренко, С. А. (2020). Особливості використання методу проєктів на уроках англійської мови у початковій школі. *Особливості викладання української та іноземної мови в школі: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Херсон: Центр прогресивної освіти «Генезум». 252 с.
- Бутова, М.В. (2019). Роль майбутнього вчителя у впровадженні методу проєкту на уроках іноземної мови у контексті реалізації «Нова українська школа». *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка. 225 с.
- Дідух, Л. І. (2013). Використання ІКТ у вивченні іноземних мов. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 39, 18-24.
- Костецька, Г.В. (2021). Застосування методу проєктів з залученням онлайн-дошки PADLET для уроку іноземної мови. *Молодий вчений*, 11 (99), 168-171.
- Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи*. МОН України. Київ, 2016. 40 с.
- Петрик, К. Ю., Удовенко, А. С. (2021). Інноваційні технології на уроках англійської мови як засіб розвитку особистості здобувача початкової освіти. *Trends of development modern science and practice*, 9, 396-398.
- Шпак, Н. В. (2019). Проєктна діяльність учнів початкової школи в умовах компетентнісно орієнтованого навчання іноземної мови. *Іноземні мови в школах України*, 5 (99), 11-13.
- Шпак, Н. В. (2019). Проєктна технологія як ефективний засіб активізації іншомовної комунікативної діяльності учнів у початковій школі. https://lib.iitta.gov.ua/719118/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%82%D0%B5%D0%B7_30.01.20-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BE_p382-384.pdf

REFERENCES

- Baydyuk, L. M. (2019). Vprovadzheniya proektnoyi tekhnolohiyi na urokakh inozemnoyi movy u pochatkoviyi shkoli. *Innovatsiyi v osviti: zdobutky ta perspektyvy: materialy Vseukrayins'koyi naukovopraktychnoyi internet-konferentsiyi*. Uman', UDPU. 83 s.
- Bondarenko, S. A. (2020). Osoblyvosti vykorystannya metodu proektiv na urokakh anhliys'koyi movy u pochatkoviyi shkoli. *Osoblyvosti vykladannya ukrayins'koyi ta inozemnoyi movy v shkoli: teoriya i praktyka: materialy Vseukrayins'koyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi*. Kherson: Tsentri prohresyvnoyi osvity «Henezum». 252 c.
- Butova, M. V. (2019). Rol' maybutn'oho vchytelya u vprovadzhenni metodu proektu na urokakh inozemnoyi movy u konteksti realizatsiyi «Nova ukrayins'ka shkola». *Innovatsiyinyi rozvytok vyshchoyi osvity: hlobal'nyy, yevropeys'kyy ta natsional'nyy vymiry zmin: materialy V Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi*. Sumy: Vydavnytstvo SumDPU imeni A. S. Makarenka. 225 s.
- Didukh, L. I. (2013). Vykorystannya IKT u vyvchenni inozemnykh mov. *Naukovi zapysky Vinnyts'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhayla Kotsyubyns'koho. Seriya: Pedahohika i psykholohiya*, 39, 18-24.
- Kostets'ka, H. V. (2021). Zastosuvannya metodu proyektiv z zaluchennyam onlayn-doshky PADLET dlya uroku inozemnoyi movy. *Molodyy vchenyy*, 11 (99), 168-171.
- Nova ukrayins'ka shkola: Kontseptual'ni zasady reformuvannya serehn'oyi shkoly*. MON Ukrainy. Kyiv, 2016. 40 s.
- Petryk, K. Yu., Udovenko, A. S. (2021). Innovatsiyini tekhnolohiyi na urokakh anhliys'koyi movy yak zasib rozvytku osobystosti zdobuvacha pochatkovoyi osvity. *Trends of development modern science and practice*, 9, 396.
- Shpak, N. V. (2019). Proyeckna diyal'nist' uchniv pochatkovoyi shkoly v umovakh kompetentnisno oriyentovanoho navchannya inozemnoyi movy. *Inozemni movy v shkolakh Ukrainy*, 5 (99), 11-13.
- Shpak, N. V. (2019). Proyeckna tekhnolohiya yak efektyvnyy zasib aktyvizatsiyi inshomovnoyi komunikatyvnoyi diyal'nosti uchniv u pochatkoviyi shkoli. https://lib.iitta.gov.ua/719118/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%82%D0%B5%D0%B7_30.01.20-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BE_p382-384.pdf

Отримано 17.09.2022